

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
СУМСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

5 жовтня 2017 року № 10

м. Суми

Справа 02-06/08-2017

**Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу**

Адміністративна колегія Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання 2-ВДР від 15.04.2016 № 52 про попередні висновки у справі № 02-06/07-2015 та матеріали справи,

ВСТАНОВИЛА:

За результатами розгляду заяви приватного підприємства «Недригайлів «Рембудсервіс» (вх. від 14.03.2017 №01-27/575), у зв'язку з наявністю у діях публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Сумигаз» (40030, м. Суми, пров. Береста, 21, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ - 03352432) (далі – ПАТ «Сумигаз», Товариство), які полягають в умисному усуненні з ринку послуг із будівництва, реконструкції внутрішніх систем газопостачання та встановлення побутових приладів обліку газу суб'єктів господарювання, які встановлюють прилади обліку роторного типу, ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною 1 статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку розподілу природного, нафтового газу та газу (метану) вугільних родовищ трубопроводами в межах території Сумської області, на якій розташовані розподільчі мережі ПАТ «Сумигаз», що можуть призвести до обмеження конкуренції на суміжному ринку послуг із будівництва, реконструкції внутрішніх систем газопостачання та встановлення побутових приладів обліку газу, розпорядженням адміністративної колегії Тервідділення від 17.05.2017 №16 розпочато розгляд справи №02-06/08-2017.

Розпорядженням адміністративної колегії від 17.08.2017 № 36 до матеріалів справи приєднано заяву гр. Ууууууууу У.У. (вх. від 11.08.2017 №01-26/64-П), який є споживачем послуг ПАТ «Сумигаз», стосовно неправомірності дій Товариства, які полягають у відмові Товариства прийняти на облік лічильник роторного типу ЕГЛ G 1.6 – Т-м, придбаний заявником за власні кошти у відповідності до погодженої ПАТ «Сумигаз» проектної документації.

В ході збору і аналізу доказів у справі встановлено наступне.

Відповідно до статуту ПАТ «Сумигаз», редакція якого затверджена загальними зборами акціонерів Товариства (протокол Загальних зборів акціонерів ПАТ «Сумигаз» від 16 квітня 2016 року № 1), ПАТ «Сумигаз» є новим найменуванням відкритого акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Сумигаз»; є юридичною особою з усіма відповідними реквізитами. Товариство є правонаступником всіх прав та обов'язків державного підприємства по газопостачанню та газифікації «Сумигаз» та відкритого акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Сумигаз».

Метою діяльності ПАТ «Сумигаз» є: отримання прибутку, підвищення прибутковості виробництва, збільшення вартості Товариства.

Таким чином, ПАТ «Сумигаз» у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання, і до нього можливе застосування положень цього Закону.

На сьогоднішній день правові засади функціонування ринку природного газу України, заснованого на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу, а також здатного до інтеграції з ринками природного газу держав - сторін Енергетичного Співтовариства, у тому числі шляхом створення регіональних ринків природного газу, визначаються Законом України «Про ринок природного газу»; при цьому технічні, організаційні та економічні засади функціонування газорозподільних систем, зокрема, умови забезпечення комерційного, у тому числі приладового обліку природного газу в газорозподільній системі та визначення його об'ємів і обсягів передачі до/з газорозподільної системи, у тому числі в розрізі суб'єктів ринку природного газу визначено Кодексом газорозподільних систем, затвердженим постановою НКРЕКП від 30.09.2015 №2494 (далі – Кодекс), Правилами безпеки газопостачання, затвердженими наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України 15.05.2015 № 285, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.06. 2015 р. за № 674/27119 (далі – Правила безпеки газопостачання).

У зв'язку з розглядом справи, на підставі статей 12 та 48 Закону України „Про захист економічної конкуренції” у відповідності до вимог Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року за № 49-р та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605, проведено дослідження ринку розподілу природного газу газорозподільною системою у межах території Сумської області, на якій розташована газорозподільна система, що використовується ПАТ «Сумигаз» для надання послуг.

Встановлення об'єктів та суб'єктів аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

Діяльність з розподілу природного газу здійснюється оператором газорозподільної системи (далі – Оператор ГРМ), яким згідно із статтею 1 Закону України «Про ринок природного газу» є суб'єкт господарювання, який на підставі ліцензії здійснює діяльність із розподілу природного газу газорозподільною системою на користь третіх осіб (замовників).

Отже, суб'єктом господарювання, щодо якого здійснюється визначення монопольного (домінуючого) становища, є ПАТ „Сумигаз”.

Об'єктом аналізу, щодо якого здійснюється визначення монопольного (домінуючого) становища, є розподіл природного газу газорозподільною системою в межах території Сумської області, на якій розташована газорозподільна система, що використовується ПАТ «Сумигаз» для надання послуг.

Товарні межі ринку

Пунктом 35 статті 1 Закону України «Про ринок природного газу» розподіл природного газу визначається як господарська діяльність, що підлягає ліцензуванню і пов'язана з переміщенням природного газу газорозподільною системою з метою його фізичної доставки споживачам, але що не включає постачання природного газу.

При цьому встановлено, що газорозподільна система - це технологічний комплекс, що складається з організаційно і технологічно пов'язаних між собою об'єктів, призначених для розподілу природного газу від газорозподільних станцій безпосередньо споживачам.

Враховуючи наведене, за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей товарними межами досліджуваного ринку є розподіл природного газу газорозподільною системою на користь третіх осіб (замовників), як такі, що не мають замінників (далі – *Ринок*).

Перелік споживачів

Пунктом 9 статті 1 Закону України “Про ринок природного газу” визначено, що замовник - фізична або юридична особа, яка на підставі договору замовляє надання однієї чи кількох послуг, в тому числі послугу з розподілу природного газу.

За таких умов споживачами послуг ПАТ «Сумигаз» визначено фізичних та юридичних осіб, що замовляють/отримують ці послуги.

Територіальні (географічні) межі ринку

Відповідно до пункту 1.3 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу природного газу, затвердженими постановою НКРЕКП від 16.02.2017 № 201, місце провадження господарської діяльності – територія адміністративно-територіальної одиниці (область, район, місто, село тощо), де знаходиться газорозподільна система ліценziata, до якої підключено не менше 50 000 точок приєднання суб’єктів ринку природного газу, щодо якої НКРЕКП прийнято рішення про надання права ліцензіату в її межах здійснювати господарську діяльність з розподілу природного газу.

ПАТ "Сумигаз" має у тимчасовому користуванні державне майно, яке не підлягає приватизації і використовується для забезпечення розподілу природного газу, а саме: розподільні газопроводи, споруди на них і транспортні засоби спеціального призначення.

Особливими умовами Ліцензії передбачено, що ПАТ "Сумигаз" є єдиним суб’єктом господарювання, який здійснює розподіл природного газу у межах території Сумської області, на якій розташовані газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства.

У зв’язку з зазначеним, територіальними межами ринку є територія Сумської області, на якій розташована газорозподільна система, що використовується ПАТ «Сумигаз» для надання послуг.

Часові межі ринку

Часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило - рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

Періодом дослідження ринку розподілу природного газу газорозподільною системою в межах території Сумської області, на якій розташована газорозподільна система, що використовується ПАТ «Сумигаз» для надання послуг, є 2016 рік та поточний період 2017 року.

Бар’єри вступу (виходу) на Ринок

На сьогоднішній день ПАТ «Сумигаз» здійснює діяльність з розподілу природного газу газорозподільною системою в межах території, визначеної постановою НКРЕКП від 19.06.2017 №814 «Про видачу ліцензії на розподіл природного газу ПАТ «СУМИГАЗ»» та відповідно до частини 1 статті 5 Закону України «Про природні монополії» є суб’єктом природної монополії.

Таким чином, для вступу нових суб’єктів господарювання на *Ринок* існують фактори економічного та організаційного характеру, пов’язані з технологічними особливостями діяльності на ринку розподілу природного газу, необхідними для присутності суб’єкта господарювання на *Ринку*, а саме, наявність у суб’єкта господарювання газорозподільної системи або організація використання вже збудованої, що унеможливує вступ потенційних конкурентів на зазначений *Ринок*.

Установлення монопольного (домінуючого) становища

Відповідно до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу природного газу, розподіл природного газу здійснюється лише на території, затвердженій НКРЕКП та за наявності в ліценziata газорозподільної системи, яка перебуває у його власності чи користуванні.

На території Сумської області господарську діяльність з розподілу природного і нафтового газу трубопроводами здійснює лише ПАТ «Сумигаз» в межах території, на якій розташована газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства.

В межах території Сумської області, де розташована газорозподільна система ПАТ «Сумигаз», відсутні інші суб'єкти господарювання, які можуть надавати послуги з розподілу природного газу.

Враховуючи вищевикладене, на ринку розподілу природного газу газорозподільною системою в межах території Сумської області, на якій розташована газорозподільна система ПАТ «Сумигаз», частка останнього становить 100 відсотків, тобто на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

За таких обставин адміністративна колегія має підстави визнати, що відповідно до частини 1 статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ПАТ «Сумигаз» за результатом діяльності у 2016 році та поточному періоді 2017 року, є суб'єктом господарювання, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку розподілу природного газу в територіальних межах території Сумської області, на якій розташована газорозподільна система, що використовується ПАТ «Сумигаз» для надання послуг.

Пунктом 4 глави 1 розділу I Кодексу визначено, оператор газорозподільної системи (далі - Оператор ГРМ) – це суб'єкт господарювання, що на підставі ліцензії здійснює діяльність з розподілу природного газу газорозподільною системою, яка знаходиться у його власності або користуванні відповідно до законодавства, та здійснює щодо неї функції оперативно-технологічного управління.

Відповідно до підпункту 3 пункту 3 глави 2 розділу I Кодексу однією з основних функцій оператора ГРМ, зокрема, є забезпечення комерційного обліку природного газу, у тому числі приладового, в ГРМ.

Організація комерційного вузла обліку в точці вимірювання та порядок введення його в експлуатацію здійснюються відповідно до вимог розділів IX та X Кодексу.

Комерційний облік природного газу в газорозподільній системі організовується та здійснюється з метою визначення повної та достовірної інформації про об'єми (обсяги) природного газу, які розподілені (передані) з ГРМ підключеним до неї споживачам і суміжним Операторам ГРМ, та подальшого використання інформації у взаємовідносинах між суб'єктами ринку природного газу, у тому числі для взаєморозрахунків між ними.

Порядок комерційного обліку природного газу (визначення його об'ємів і обсягів) по об'єктах споживачів, у тому числі побутових споживачів та їх постачальників, здійснюється згідно з договором розподілу природного газу, укладеним між споживачем та Оператором ГРМ, та з урахуванням вимог Кодексу.

Вимоги до організації приладового обліку в точці вимірювання, зокрема вихідні параметри ЗВТ, вимоги щодо їх розміщення та експлуатаційні умови визначаються Оператором ГРМ в технічних умовах приєднання чи на реконструкцію вузла обліку (об'єкта споживача). Проектна документація на реконструкцію комерційного ВОГ має бути погоджена Оператором ГРМ; один її екземпляр залишається у Оператора ГРМ (пункт 2 глави 2 розділу X).

Відповідно до пункту 9 глави 2 розділу X будівництво, монтаж та налагодження комерційного ВОГ та його складових здійснюються відповідно до погодженої Оператором ГРМ проектної документації та вимог цього Кодексу. Усі роботи виконуються спеціалізованими монтажними організаціями, які мають на це відповідний дозвіл, з дотриманням діючих норм та інструкцій та відповідно до вимог, зазначених у настановах з експлуатації заводів-виробників елементів, які входять до складу комерційного ВОГ.

Установлення лічильників газу побутовим споживачам здійснюється відповідно до Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» (пункт 10 глави 2 розділу X).

Усі ЗВТ, які входитимуть до складу комерційного ВОГ, повинні бути допущені до застосування в Україні згідно із законодавством у сфері метрології та метрологічної діяльності, та відповідати вимогам Кодексу (пункт 6 глави 2 розділу X).

В ході дослідження встановлено, що ринок послуг із будівництва/реконструкції внутрішніх систем газопостачання (встановлення приладів обліку газу побутовим споживачам) та ринок приладів обліку газу не можуть існувати окремо від ринку розподілу природного газу, а відтак є суміжними (пов'язаними) до нього.

При цьому слід зазначити, що ці ринки в межах України та безпосередньо на території Сумської області є конкурентними.

Так, в ході проведеного дослідження територіальним відділенням встановлено (лист Управління Держпраці у Сумській області від 05.12.2016 №8049/15-25/05/5957), що дозволи на виконання робіт підвищеної небезпеки: монтаж, демонтаж, налагодження, ремонт, технічне обслуговування, реконструкція машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки: технологічного устаткування, лінійних частин та елементів систем газопостачання природним і зрідженим газом суб'єктів господарювання та населених пунктів, а також газовикористовуючого обладнання потужністю понад 100 Квт, у Сумській області мають 59 суб'єктів господарювання.

В Реєстрі міститься інформація щодо сертифікованих та затверджених виробників та моделі лічильників природного газу, які можуть бути придбані та в подальшому встановлені у безспірному порядку (до них належать лічильники мембранні виробництва ДП «Айтрон Україна» (м.Київ), ДП завод «Генератор» (м.Київ), ПАТ «Мукачівприлад» (м.Мукачеве), СП «Премагаз Кромшрьодор Україна» (м.Лубни), СУТП ТОВ «Калекаліп Україна» (м.Харків), Рівненський радіотехнічний завод, ТОВ «Енергозберігаючі системи», ТОВ НВП «Вимірювальні системи» (м.Київ), ТОВ «Нік-Електроніка» (м.Київ), а також іноземного виробництва; лічильники роторні виробництва ПАТ «Івано-Франківський завод «Промприлад», ДП завод «Арсенал»(м.Київ), ПАТ «Ямпільський приладобудівний завод» (Вінницька обл.), ДП «Новатор» (м.Хмельницький), «Іванофранківський завод «Промприлад», НВФ «Темп» (м.Івано-Франківськ), а також іноземного виробництва.

За таких умов на законодавчому рівні забезпечена можливість споживача вільно обирати між внесеними до Реєстру засобами вимірювальної техніки як за технічними характеристиками, так і за виробниками.

Протягом 2016 року та поточного періоду 2017 року ПАТ «Сумигаз» не надавало на комерційній основі послуг, пов'язаних із реконструкцією внутрішніх систем газопостачання та встановлення побутових приладів обліку газу за кошти побутових споживачів.

Разом з тим, враховуючи те, що відповідно до чинного законодавства на оператора ГРМ покладено функції оперативно-технологічного управління, в тому числі стосовно видачі ТУ на будівництво/реконструкцію газових мереж, погодження (затвердження) проектної документації, контрольного огляду вузла обліку та/або його перевірки перед введенням в експлуатацію прийняттям на облік приладів обліку, ПАТ «Сумигаз» може визначати умови обороту товару (послуг) на суміжних конкурентних ринках.

Враховуючи надані ПАТ «Сумигаз» функції оперативно-технологічного управління, в тому числі контрольні функції (адміністрування) по відношенню до суб'єктів господарювання, які надають послуги з будівництва/реконструкції внутрішніх газових мереж (встановлення приладів обліку) за кошти побутових споживачів та прийняття на облік приладів обліку, Товариство може здійснювати вплив:

- на вибір споживачів, відмовляючи споживачам у прийнятті на облік Товариства певних типів приладів обліку;
- на дії суб'єктів господарювання, що надають побутовим споживачам послуги, пов'язані із реконструкцією внутрішніх систем газопостачання та встановлення побутових приладів обліку газу, спонукаючи їх відмовляти споживачам встановлювати певні типи приладів обліку.

Таким чином, територіальним відділенням встановлено, що ПАТ «Сумигаз» може впливати на оборот товару на суміжних ринках в межах Сумської області, зокрема, на ринку побутових приладів обліку газу та ринку послуг з будівництва/ реконструкції внутрішніх газових мереж, що в свою чергу може мати негативні наслідки для стану (структури) конкуренції на цих ринках.

У зв'язку з зазначеним, з метою забезпечення рівних умов діяльності та змагання між вказаними суб'єктами господарювання на ринках:

- послуг, пов'язаних із реконструкцією внутрішніх систем газопостачання (встановленням побутових приладів обліку газу);

- побутових приладів обліку газу,

що забезпечить можливість споживачів обирати між кількома надавачами послуг за прийнятними для останніх умовами (цінами) та реалізації права побутових споживачів самостійно за конкурентними цінами придбавати засоби обліку природного газу, внесені до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, керуючись статтею 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», головою територіального відділення листом від 15.02.2017 №01-20/284 було надано ПАТ «Сумигаз» такі рекомендації:

- доповнити розділ для споживачів, що мають намір встановити прилади обліку газу власним коштом, розміщений на офіційному сайті Товариства (<https://sm.104.ua/>), посиланням на Перелік суб'єктів господарювання, які мають дозволи на виконання робіт підвищеної небезпеки: монтаж, демонтаж, налагодження, ремонт, технічне обслуговування, реконструкція машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки: технологічного устаткування, лінійних частин та елементів систем газопостачання природним і зрідженим газом суб'єктів господарювання та населених пунктів, а також газовикористовуючого обладнання потужністю понад 100 Квт;

- доповнити зазначений розділ посиланням на Реєстр затверджених типів засобів вимірювальної техніки, що можуть бути встановлені у безспірному порядку;

- забезпечити прийняття на абонентський облік ПАТ «Сумигаз» приладів обліку газу, внесених до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, незалежно від їх типу, назви чи виробника, встановлених споживачами у відповідності до вимог погодженої Товариством проектної документації та вимог Кодексу газорозподільних систем.

ПАТ «Сумигаз» листом від 06.03.2017 № Sm 007-ЛВ-1394-0317 повідомило територіальне відділення про вжиті ним заходи на виконання зазначених рекомендацій.

Разом з тим, в ході розгляду заяви приватного підприємства «Недригайлів «Рембудсервіс» (вх. від 14.03.2017 №01-27/575) стосовно неправомірності дій ПАТ «Сумигаз», які полягають в умисному усуненні з ринку послуг із будівництва, реконструкції внутрішніх систем газопостачання та встановлення побутових приладів обліку газу та заяви гр. Уууууууууу У.У. (вх. від 11.08.2017 №01-26/64-П) стосовно неправомірності дій ПАТ «Сумигаз», які полягають у відмові Товариства прийняти на облік лічильник роторного типу ЕГЛ G 1.6 – Т-м, придбаний заявником за власні кошти у відповідності до погодженої ПАТ «Сумигаз» проектної документації, Сумським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України встановлено наступне.

Згідно із заявами ПП «Недригайлів «Рембудсервіс» та гр. Уууууууууу У.У. події відбувалися у такому порядку.

Технічне завдання на реконструкцію внутрішньобудинкової системи газопостачання за адресою: вул. Хххххх, ХХ кв. хх, м. Суми ПАТ «Сумигаз» було видано гр. Уууууууууу У.У. (м. Суми) 14.09.2016 за №689. Робочий проект встановлення лічильника газу було розроблено ФОП Лейба О.О.; встановлення приладу обліку ЕГЛ G 1.6 – Т-50-м погоджено відділом контролю обліку та втрат природного газу ПАТ «Сумигаз» 29.09.2016; окрім цього встановлення зазначеного лічильника газу узгоджено виробничо-технічним відділом ПАТ «Сумигаз» 07.10.2016.

У відповідності до погодженої ПАТ «Сумигаз» документації роботи по реконструкції внутрішньобудинкової системи газопостачання та встановленню побутового приладу обліку газу було проведено ПП «Недригайлів «Рембудсервіс» (Будівельний паспорт внутрішньобудинкового газового обладнання), яке має Дозвіл №482.14.59 від 25.12.2014 на виконання робіт з: монтажу, демонтажу, налагодження, ремонту, технічного обслуговування машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки: технологічного устаткування, лінійних частин та їх елементів систем газопостачання природним газом суб'єктів господарювання та населених пунктів на всій території України.

Про те, що підприємство приступає до виконання робіт по встановленню газових лічильників із виконанням зварювальних робіт за адресою: м. Суми, вул. Хххххх, буд.ХХ ПП «Недригайлів «Рембудсервіс» повідомило ПАТ «Сумигаз» листом від 19.04.2017 №24; про завершення вищезазначених робіт та необхідність виходу 27.04.2017 представника ПАТ «Сумигаз» для прийняття в експлуатацію після реконструкції внутрішніх систем газопостачання та для взяття на абонентський облік приладу обліку газу – листом від 26.04.2017 №26.

У зазначений ПП «Недригайлів «Рембудсервіс» день представники ПАТ «Сумигаз» для прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкту газопостачання, розташованого за адресою: м. Суми, вул. Хххххх, ХХ, кв.хх, не з'явилися. Окрім цього ані письмово, ані усно про дату виходу на зазначений об'єкт не було повідомлено ні споживача, ні монтажну організацію.

Разом з тим, представниками ПАТ «Сумигаз» 10.05.2017 при виході на об'єкт, розташований за адресою: м. Суми, вул. Хххххх, ХХ, кв.хх, первинне обстеження вузла обліку не було проведено, натомість було складено Акт про порушення (б/н від 10.05.2017), в якому зазначено: встановлено порушення Кодексу газорозподільних систем: самовільне втручання в систему газопостачання п. 5.7 Правил безпеки газопостачання (газові прилади). Лічильник на дату складання Акта не прийнятий в експлуатацію. За виявленими порушеннями споживачу необхідно: усунути порушення (мовою оригіналу).

Інформація про місце та дату проведення засідання комісії оператора ГРМ з розгляду цього Акта, контактні телефони не зазначена.

Газопостачання зазначеного об'єкта припинено.

12.05.2017 при виході на зазначений об'єкт з метою проведення первинного обстеження встановленого вузла обліку зазначеного об'єкту газопостачання представниками ПАТ «Сумигаз», заходи із опломбування, а саме:

- перевірку проектної та виконавчої документації на вузол обліку;
- перевірку стану вузла обліку перед введенням його в експлуатацію;
- пробний пуск газу через комерційний ВОГ;
- пломбування складових частин комерційного ВОГ не проведено.

Відповідно, Акт приймання в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкту газопостачання та Акт приймання комерційного вузла обліку в експлуатацію не підписано. Натомість прилад обліку ЕГЛ G 1.6 – Т-50-м виробництва ПАТ «Ямпільський приладобудівний завод» (заводський номер 43031), встановлений за адресою: м. Суми, вул. Хххххх, ХХ, кв.хх, було знято для проведення вхідного контролю (Акт від 12.05.2017). При цьому постачання природного газу для приготування їжі не відновлено.

За результатами проведеної 15.05.2017 позачергової повірки (вхідного контролю на вимогу ПАТ «Сумигаз») прилад обліку ЕГЛ G 1.6 – Т-50-м (заводський номер 43031) на підставі довідки про непридатність засобу вимірювальної техніки №С2369 від 15.05.2017 (держповірник ДП «Сумистандартметрологія» Торяник Т.В.) ПАТ «Сумигаз» було визнано непридатним для експлуатації, про що складено Акт №2369 про непридатність до подальшої експлуатації та ремонту побутового лічильника газу.

У зв'язку з чим, з метою якнайшвидшого відновлення газопостачання гр. Уууууууу У.У., у відповідності до погодженої ПАТ «Сумигаз» проектної документації було придбано інший лічильник ЕГЛ G 1.6 – Т-50-м виробництва ПАТ «Ямпільський приладобудівний завод» (заводський номер 0071915), у встановленні якого споживачу також було відмовлено (Акт обстеження від 10.08.2017 №1048).

На сьогоднішній день газопостачання об'єкта за адресою: м. Суми, вул. Хххххххх, ХХ, кв.хх **відсутнє**. Акт приймання в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкту газопостачання та Акт приймання комерційного вузла обліку в експлуатацію ПАТ «Сумигаз» не підписано.

Правова оцінка дій ПАТ «Сумигаз»

Згідно із Кодексом газорозподільних систем та Типовим договором розподілу природного газу, затвердженим постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2498, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1384/27829 (далі – Типовий договір), **оператор ГРМ зобов'язаний забезпечити можливість цілодобового доступу споживача до газорозподільної системи** в межах величини приєднаної потужності його об'єкта та передачу належних споживачу об'ємів (обсягів) природного газу з дотриманням належного рівня надійності, безпеки, якості та величини його тиску за умови дотримання споживачем вимог договору розподілу; забезпечити належний рівень комерційного обліку природного газу по споживачу.

I. Аналіз правомірності дій ПАТ «Сумигаз», які полягали у припиненні газопостачання об'єкта, розташованого за адресою: м.Суми, вул. Хххххххх, ХХ, кв. хх

Порядок обмеження та припинення розподілу природного газу споживачам визначено главою 7 розділу VI Кодексу, пунктом 5.7 Правил безпеки систем газопостачання та пунктом 9.1 розділу IX Типового договору.

При цьому у разі, якщо припинення газопостачання (розподілу природного газу) на об'єкт побутового споживача буде здійснюватися у випадках, визначених у підпунктах 1 - 6 главою 7 розділу VI Кодексу (крім випадку подання споживачем письмової заяви про припинення газопостачання), 9 цього пункту, Оператор ГРМ має надати повідомлення про припинення газопостачання/розподілу природного газу побутовому споживачу не менше ніж за три доби до запланованої дати припинення газопостачання (розподілу природного газу). При цьому в повідомленні мають бути зазначені підстави та дата припинення газопостачання (розподілу природного газу).

Пунктом 5.7. Правил безпеки систем газопостачання встановлено, що відключенню від системи газопостачання підлягає обладнання житлових і громадських будинків із встановленням заглушки за умови:

- наявності витоків газу;
- несправної автоматики безпеки;
- несправностей оголовків димових і вентиляційних каналів;
- відсутності тяги в димових і вентиляційних каналах;
- самовільного підключення газових приладів і пристроїв споживача до системи газопостачання;
- не забезпечення власником (балансоутримувачем та/або орендарем (наймачем)) технічного обслуговування згідно з вимогами пункту 5.4 цієї глави;
- не відповідності системи газопостачання житлового будинку проектній та виконавчо-технічній документації.

Враховуючи те, що відповідно до вимог пункту 5.5 Правил безпеки систем газопостачання заміна газового обладнання була здійснена ПП «Недригайлів «Рембудсервіс», яке має дозвіл на виконання зазначених робіт на замовлення споживача, посилення ПАТ «Сумигаз» в Акті про порушення б/н від 10.05.2017 на пункт 5.7 Правил безпеки систем газопостачання, а саме: «самовільне втручання в систему газопостачання п. 5.7 Правил безпеки газопостачання (газові прилади)» (мовою оригіналу), є безпідставним, оскільки не відповідає дійсності.

Безпідставність та неправомірність дій ПАТ «Сумигаз» також підтверджується порушенням процедури первинного обстеження ВОГ.

Відповідно до вимог глави 4 розділу X Кодексу первинне обстеження вузла обліку на можливість його використання як комерційного здійснюється представниками Оператора ГРМ перед пуском природного газу (що здійснюється в рамках заходів з приєднання до ГРМ, або реконструкції комерційного вузла обліку, або переукладання договору) у точці вимірювання з новим споживачем в присутності безпосереднього споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу).

Первинне обстеження на можливість використання вузла обліку як комерційного включає такі етапи:

- перевірку проектної та виконавчої документації на вузол обліку;
- перевірку стану вузла обліку перед введенням його в експлуатацію;
- пробний пуск газу через комерційний ВОГ;
- пломбування складових частин комерційного ВОГ та іншого сукупного обладнання.

Для проведення первинного обстеження змонтованого (реконструйованого) вузла обліку, який має бути введений в експлуатацію, його власник за 10 робочих днів до дня проведення обстеження направляє іншій стороні (суміжному суб'єкту ринку газу) відповідне письмове повідомлення про необхідність її присутності при обстеженні. Передумовою направлення повідомлення має бути погоджена Оператором ГРМ проектна документація в частині організації (реконструкції) комерційного ВОГ у відповідній точці вимірювання.

За відсутності зауважень перед введенням його в експлуатацію здійснюється пробний пуск природного газу через вузол обліку для оцінки можливих витоків газу та перевірки коректності роботи ЗВТ та їх показників, зокрема витрати газу через лічильник газу (звужуючий пристрій).

За відсутності зауважень під час перевірки вузла обліку та при пробному пуску газу представники Оператора ГРМ здійснюють заходи з опломбування складових частин комерційного ВОГ та іншого сукупного обладнання відповідно до вимог Кодексу та складають акт приймання комерційного вузла обліку в експлуатацію по одному екземпляру для кожної сторони.

За негативних результатів первинного обстеження вузла обліку представник Оператора ГРМ оформлює акт первинного обстеження вузла обліку, в якому повинен зазначити всі виявлені невідповідності та порушення. Після усунення порушень первинне обстеження вузла обліку проводиться повторно у тому самому порядку, що визначений главою 4 розділу X Кодексу.

При цьому слід зазначити, що 12.05.2017 при виході на об'єкт, розташований за адресою: м. Суми, вул. Ххххххххх, буд. ХХ, кв.хх, за результатами проведення первинного обстеження встановленого вузла обліку представниками ПАТ «Сумигаз» Акт первинного обстеження вузла обліку не складався та не вручався споживачу.

Натомість встановлений відповідно до погодженої ПАТ «Сумигаз» проектної документації лічильник ЕГЛ G 1.6 – Т-50-м виробництва ПАТ «Ямпільський приладобудівний завод» (заводський номер 43031) було знято для проведення вхідного контролю (Акт від 12.05.2017).

Відповідно до пункту 7 глави 4 розділу X при проведенні перевірки вузла обліку перед введенням його в експлуатацію та пробним пуском газу оператор ГРМ, споживач за власний рахунок може проводити перевірку працездатності вузла обліку чи його складових за допомогою контрольних ЗВТ чи пересувних вимірювальних комплексів та за необхідності ініціювати проведення перевірки справності та/або метрологічних характеристик окремих ЗВТ (у тому числі позачергової або експертної повірки), а також експертизи на предмет пошкодження ЗВТ та/або пошкодження пломб у порядку, визначеному Кодексом.

За результатами проведеної 15.05.2017 позачергової повірки (вхідного контролю на вимогу ПАТ «Сумигаз») прилад обліку ЕГЛ G 1.6 – Т-50-м (заводський номер 43031) на підставі довідки про непридатність засобу вимірювальної техніки від 15.05.2017 №С2369 (держповірник ДП «Сумистандартметрологія» Торяник Т.В.) ПАТ «Сумигаз» було визнано непридатним для експлуатації, про що складено Акт №2369 про непридатність до подальшої експлуатації та ремонту побутового лічильника газу.

Оскільки за результатами повірки лічильника ЕГЛ G 1.6 – Т-50-м (заводський номер 43031) не було встановлено факту несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ споживачем, у ПАТ «Сумигаз» відсутні підстави для припинення газопостачання об'єкта, розташованого за адресою: м. Суми, вул. Ххххххххх, буд. ХХ, кв. хх.

У такому разі, відповідно до абзацу шостого пункту 6 глави 9 розділу X Кодексу, об'єм розподіленого в точці вимірювання природного газу за період відсутності лічильника газу та приведення точки вимірювання у відповідність до вимог цього Кодексу

забезпечуються відповідно до вимог пункту 5 глави 8 цього розділу, а витрати, пов'язані з позачерговою чи експертною перевіркою, компенсуються за рахунок оператора ГРМ. При цьому усі роботи з демонтажу/монтажу комерційного ВОГ (ЗВТ) забезпечуються оператором ГРМ.

Враховуючи зазначене, дії ПАТ «СумиГаз», які полягали у незабезпеченні безперебійного газопостачання об'єкта, розташованого за адресою: м. Суми, вул. Хххххххх, буд.ХХ, кв.хх, є неправомірними (та можуть свідчити, що припинення газопостачання вказаного об'єкту використано як засіб тиску на споживача унаслідок того, що ним був обраний лічильник роторного типу, а не мембранного, які пропонуються до встановлення ПАТ «СумиГаз»).

II. Щодо недопущення встановлення лічильників роторного типу, що ставить у нерівні умови виробників приладів обліку газу та обмежує вільний вибір споживачів

На сьогоднішній день відносини, що виникають в процесі провадження метрологічної діяльності в Україні, регулюються Законом України «Про метрологію та метрологічну діяльність». При цьому статтею 3 цього Закону встановлено, що торговельно-комерційні операції та розрахунки між покупцем (споживачем) і продавцем (постачальником, виробником, виконавцем), у тому числі під час постачання та/або споживання енергетичних і матеріальних ресурсів (електричної і теплової енергії, газу, води, нафтопродуктів тощо) є сферою законодавчо регульованої метрології, щодо яких з метою забезпечення єдності вимірювань та простежуваності здійснюється державне регулювання стосовно вимірювань, одиниць вимірювання та засобів вимірювальної техніки.

Статтею 16 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» визначено, що оцінку відповідності законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки вимогам технічних регламентів проводять виробники цих засобів, призначені органи з оцінки відповідності та інші суб'єкти, визначені у відповідних технічних регламентах або передбачених ними процедурах оцінки відповідності.

Пунктом 45 Технічного регламенту засобів вимірювальної техніки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 р. № 163 «Про затвердження Технічного регламенту засобів вимірювальної техніки» (далі – Технічний регламент ЗВТ), встановлено, що оцінка відповідності засобу вимірювальної техніки застосовним суттєвим вимогам повинна проводитися за вибором виробника шляхом застосування однієї з процедур оцінки відповідності, встановлених у додатках 3-12 Регламенту. Процедури оцінки відповідності встановлені в додатку 2.

Реєстр призначених органів з оцінки відповідності продукції вимогам технічних регламентів згідно із Законом України «Про технічні регламенти та процедури оцінки відповідності» розміщено на офіційному сайті Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Пунктом 136 Технічного регламенту ЗВТ встановлено, що призначений орган, обраний виробником, проводить дослідження та випробування, передбачені відповідними національними стандартами з переліку національних стандартів та/або нормативними документами Міжнародної організації законодавчої метрології, та/або еквівалентних випробувань, передбачених іншими відповідними технічними специфікаціями (або доручає їх проведення), з метою перевірки відповідності засобів вимірювальної техніки застосовним вимогам Технічного регламенту. У разі відсутності такого національного стандарту або нормативного документа Міжнародної організації законодавчої метрології призначений орган приймає рішення щодо випробувань, які повинні бути проведені.

Призначений орган повинен видати сертифікат відповідності щодо проведених досліджень та випробувань і нанести свій ідентифікаційний номер на кожний перевірений засіб вимірювальної техніки або доручити його нанесення під свою відповідальність.

Наявність сертифіката перевірки типу ЗВТ відповідно до Порядку ведення Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 13.07.2016 № 1161, зареєстрованим у

Міністерстві юстиції України 03.08.2016 за № 1081/29211 (далі – Порядок ведення Реєстру), є підставою для його внесення до зазначеного Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки (далі – Реєстр).

Таким чином, внесення ЗВТ до Реєстру свідчить про те, що тип засобу вимірювальної техніки відповідає встановленим вимогам і може використовуватися у сфері законодавчо регульованої метрології у спосіб, за якого він, як очікується, забезпечить надійні результати вимірювань протягом визначеного періоду часу.

Формування та ведення Реєстру забезпечується науковим метрологічним центром – державним підприємством "Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів" (далі – ДП "Укрметртестстандарт") шляхом унесення відомостей про затверджені типи ЗВТ та доповнень до них. ДП "Укрметртестстандарт" забезпечує оприлюднення Реєстру на своєму веб-сайті. Інформація в Реєстрі є відкритою і загальнодоступною та розміщується у форматі, придатному для роздрукування.

До Реєстру вносяться такі відомості:

- назва та умовне позначення типу ЗВТ;
- найменування та місцезнаходження виробника ЗВТ;
- найменування та ідентифікаційний номер призначеного органу з оцінки відповідності, яка видала сертифікат перевірки типу ЗВТ;
- дата видачі та строк дії сертифіката перевірки типу ЗВТ.

Тобто, в Реєстрі міститься інформація щодо сертифікованих та затверджених виробників та моделях лічильників природного газу, які можуть бути придбані та в подальшому встановлені у безспірному порядку.

За таких умов на законодавчому рівні забезпечена можливість споживача вільно обирати між внесеними до Реєстру засобами вимірювальної техніки як за технічними характеристиками, так і за виробниками.

У зв'язку з тим, що на підставі Акта від 15.05.2017 № 2369 про непридатність до подальшої експлуатації та ремонту побутового лічильника газу ЕГЛ G 1.6 – Т-50-м (заводський номер 43031), ПАТ «Сумигаз» було відмовлено споживачу у прийнятті на облік вказаного лічильника, гр. Уууууууу У.У. було ініційовано проведення 2 позачергових повірок приладу обліку ЕГЛ G1.6 – Т-50-м (заводський номер 43031), за результатами яких вказаний лічильник визнано придатним до експлуатації, а саме:

- Протокол повірки від 04.07.2017 ПАТ «Ямпільський приладобудівний завод» (держповірник ДП «Вінницястандартметрологія» Довганюк П.О.) (копія наявна у матеріалах справи);

- Свідоцтво про повірку законодавчо регульованого засобу вимірювальної техніки ООЦП-04/17 від 12.07.2017 (чинне до 07.2025 р.), видане компетентною установою, на яку відповідно до Положення про науковий метрологічний центр - державне підприємство "Івано-Франківський науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації", затвердженого наказом Мінекономрозвитку України від 10.05.2016 № 792, покладено повноваження по координації та науково-методичному супроводженню робіт із забезпечення єдності вимірювань об'ємної витрати газу (копія наявна у матеріалах справи).

Листом від 08.09.2017 гр. Уууууууууу У.У. повідомив ПАТ «Сумигаз» про те, що лічильник ЕГЛ G 1.6 – Т-50-м (заводський номер 43031) пройшов повірку у двох компетентних установах та запропонував Товариству повідомити його про дату виходу представників ПАТ «Сумигаз» для виконання робіт із монтажу демонтованого працівниками ПАТ «Сумигаз» 12.05.2017 приладу обліку та проведення повторного первинного обстеження встановленого вузла обліку.

У відповідь на вказане повідомлення станом на 21.09.2017 ПАТ «Сумигаз» відповіді не надано, газопостачання споживачу не відновлено.

У зв'язку з тим, що ПАТ «Сумигаз» не було прийнято на облік лічильник ЕГЛ G 1.6 – Т-50-м (заводський номер 43031), гр. Уууууууууу У.У. у відповідності до погодженої ПАТ

«СумиГаз» проектної документації було повторно придбано інший лічильник роторного типу ЕГЛ G 1.6 – Т-50-м виробництва ПАТ «Ямпільський приладобудівний завод» (заводський номер 0071915), який згідно з Порядком встановлення індивідуального лічильника газу за кошти споживача, розміщеним на офіційному сайті ПАТ «СумиГаз», гр. Ууууууууу У.У. було здано на вхідний контроль до сервісного центру ПАТ «СумиГаз» 08.08.2017.

При цьому завчасно перед придбанням другого лічильника на вимогу споживача було проведено 2 позачергові перевірки приладу обліку ЕГЛ G1.6 – Т-50-м (заводський номер 0071915), за результатами яких вказаний лічильник визнано придатним до експлуатації, а саме:

- Протокол перевірки від 14.07.2017 ПАТ «Ямпільський приладобудівний завод» (держповірник ДП «Вінницястандартметрологія» Довганюк П.О.) (копія наявна у матеріалах справи);

- Протокол перевірки від 19.07.2017 ДП «Укрметртестстандарт» (м. Київ) (копії наявні у матеріалах справи).

Разом з тим, не зважаючи на вказане, за результатами вхідного контролю ПАТ «СумиГаз» лічильник не було прийнято на облік, споживачу надано Акт обстеження лічильника ЕГЛ G 1.6 – Т-50-м (заводський номер 0071915) №1048 від 10.08.2017, в якому зазначено:

«За результатами проведеного обстеження лічильника газу ЕГЛ №0071915 встановлено:

- 1. Невідповідність наданого лічильника вимогам ТУ У 32.2-13648866-007-2004.***
- 2. Невідповідність наданого лічильника вимогам Кодексу газорозподільних систем.***
- 3. Лічильник не може використовуватись для комерційних розрахунків за використаний природний газ» (мовою оригіналу)» (мовою оригіналу).***

Порядок перевірки вузлів обліку та їх складових (далі – Порядок перевірки ВОГ) встановлено главою 9 розділу X Кодексу.

Відповідно до вимог Порядку перевірки ВОГ оператор ГРМ та споживач, зокрема, під час введення в експлуатацію чи виникнення спірних питань щодо результатів вимірювань об'єму природного газу мають право здійснювати з дотриманням вимог Кодексу перевірку комерційного ВОГ та його складових щодо:

- 1) відповідності умовам експлуатації та узгодженій проектній документації чи умовам договору;

- 2) працездатності та/або придатності ЗВТ до застосування на підставі результатів перевірки їх метрологічних характеристик, зокрема загальної похибки вимірювання;

- 3) відсутності ознак пошкодження ЗВТ та/або пошкодження пломб;

- 4) відсутності несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ та/або несанкціонованого газопроводу;

- 5) перевірки стану підвідного газопроводу, зокрема способу прокладання та відсутності можливості відбору газу поза вузлом обліку, в тому числі шляхом обстеження газопроводів приладовим методом на предмет відсутності підключень до підземних та надземних підвідних, розподільчих та транзитних газових мереж поза комерційним ВОГ, візуального обстеження способів монтажу і обв'язки газового та газорегулюючого обладнання;

- 6) відсутності несанкціонованого підключення газових приладів, внаслідок чого може перевищуватися діапазон обчислення лічильника газу (сумарна номінальна потужність газових приладів і пристроїв перевищує діапазон обчислення лічильником газу).

За підсумками перевірки комерційного ВОГ та за умови відсутності зауважень представник оператора ГРМ на місці перевірки повинен скласти відповідний акт обстеження/акт контрольного огляду вузла обліку (по одному екземпляру для кожної сторони), що має бути підписаний споживачем (пункт 6 глави 9 розділу X Кодексу).

Якщо під час перевірки комерційного ВОГ між сторонами виникає сумнів щодо результатів вимірювання об'єму природного газу та/або метрологічних характеристик комерційного ВОГ чи його складових, за домовленістю сторін або за ініціативою однієї зі сторін – оператора ГРМ чи споживача може бути ініційована їх позачергова чи експертна повірка у порядку, визначеному цим розділом. При цьому в акті обстеження/акті контрольного огляду вузла обліку (або в акті про порушення) оператор ГРМ має зазначити про проведення певних дій щодо позачергової чи експертної повірки комерційного ВОГ чи його складових.

Отже, на сьогоднішній день законодавством встановлено чіткий порядок дій оператора ГРМ при проведенні контрольного огляду комерційного ВОГ та визначено виключне коло його прав під час здійснення такого огляду, а саме, пунктом 4 глави 9 розділу X Кодексу встановлено, що оператор ГРМ при проведенні контрольного огляду вузла обліку має право:

- оглядати комерційний ВОГ та його складові на предмет відсутності ознак пошкодження ЗВТ, пошкодження пломб, несанкціонованого втручання в ЗВТ, несанкціонованого газопроводу та/або несанкціонованого підключення газових приладів, внаслідок чого може перевищуватися діапазон обчислення лічильника газу (сумарна номінальна потужність газових приладів і пристроїв перевищує діапазон обчислення лічильником газу);
- перевіряти наявність діючих свідоцтв про повірку ЗВТ (відміток про повірку в паспортах ЗВТ), що входять до складу комерційного ВОГ.

Територіальним відділенням встановлено, що ПАТ «Сумигаз» не є призначеним органом з оцінки відповідності, Товариство не внесено до Реєстру призначених органів з оцінки відповідності продукції вимогам технічних регламентів, розміщеному на офіційному сайті Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Враховуючи зазначене, надавати висновки про те, що лічильник роторного типу ЕГЛ G 1.6 не відповідає встановленим вимогам і не може використовуватися у сфері законодавчо регульованої метрології, оскільки не забезпечує надійність результатів вимірювань, ПАТ «Сумигаз» не мало права.

Отже, під час проведення контрольного огляду лічильника роторного типу ЕГЛ G 1.6 – Т-50-м (заводський номер 0071915) ПАТ «Сумигаз» було порушено вимоги Порядку перевірки ВОГ, в тому числі перевищено надані йому повноваження в частині надання висновків, зазначених у Акті обстеження лічильника ЕГЛ G 1.6 – Т-50-м №1048 від 10.08.2017.

Враховуючи те, що за результатами позачергових перевірок лічильників роторного типу ЕГЛ G1.6 – Т-50-м (заводський номер 0071915) та ЕГЛ G1.6 – Т-50-м (заводський номер 43031) вказані прилади обліку визнані компетентними установами придатними до експлуатації, всі дії ПАТ «Сумигаз», направлені на недопущення прийняття на облік Товариства лічильників роторного типу, є неправомірними, призводять до ущемлення прав побутового споживача на вільний вибір придбавати засоби обліку природного газу, внесені до Реєстру за конкурентними цінами, що, в свою чергу, має наслідки на суміжному конкурентному ринку приладів обліку природного газу та може призвести до усунення з ринку суб'єктів господарювання, що здійснюють виробництво та реалізацію лічильників роторного типу, та як наслідок, до обмеження конкуренції на вказаних ринках.

III. Аналіз правомірності дій ПАТ «Сумигаз», які полягали у створенні перешкод для діяльності суб'єктів господарювання, які здійснюють встановлення лічильників роторного типу

В ході проведеного дослідження, на вимогу голови територіального відділення від 22.11.2016 №02-10/1874 стосовно надання копії положення (наказу тощо), яким врегульовується порядок взаємодії ПАТ «Сумигаз» із сторонніми організаціями, які здійснюють реконструкцію внутрішніх систем газопостачання та встановлюють прилади обліку газу побутовим споживачам, стосовно прийняття цих лічильників на абонентський облік, ПАТ «Сумигаз» зазначеного документа не надано. При цьому листом від 08.12.2016 №Sm-ЛВ-1741-1216 Товариство повідомило: *«між сторонніми організаціями, які здійснюють реконструкцію внутрішньобудинкових систем газопостачання та встановлюють побутові прилади обліку газу побутовим споживачам, стосовно прийняття цих лічильників на абонентський облік існують взаємовідносини в рамках виконання вимог глави 4 розділу X Кодексу газорозподільних систем тільки в частині введення в експлуатацію комерційного вузла обліку (спільна участь у роботі комісії)»* (мовою оригіналу).

За результатами опитування суб'єктів господарювання, що надають послуги з будівництва/реконструкції внутрішніх газових мереж стосовно порядку взаємодії підприємств із ПАТ «Сумигаз» при наданні побутовим споживачам зазначених послуг, в тому числі стосовно прийняття ПАТ «Сумигаз» побутових лічильників на абонентський облік, ТОВ «Укргазінжіринг» (лист вх. від 27.06.2017 №02-10/1516) та ПП «Будівельник – газ» (лист від 22.06. 2017 №22/06) повідомили територіальне відділення, що останні з метою забезпечення обстеження представниками ПАТ «Сумигаз» побудованих/реконструйованих об'єктів повідомляють ПАТ «Сумигаз» про необхідність направлення представників Товариства для прийняття виконаних робіт листом та/чи телефонограмою. Під час проведення вказаного обстеження представникам Товариства передається проект та виконавчо-технічна документація.

Всупереч зазначеному, на письмове повідомлення ПП «Недригайлів «Рембудсервіс», що зареєстроване у ПАТ «Сумигаз» 19.04.2017 за №659, у встановлений чинним законодавством строк Товариством не надано відповіді та представників для прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом 27.04.2017 об'єкту газопостачання.

Тобто, ПАТ «Сумигаз» при введенні в експлуатацію комерційного вузла обліку застосовує різні підходи до суб'єктів господарювання, які надають послуги з будівництва/реконструкції внутрішніх газових мереж в залежності від типів лічильників, що ними встановлювалися.

Слід зазначити, що на сьогоднішній день, за інформацією ПП «Недригайлів «Рембудсервіс», роботи з реконструкції мають намір замовити 29 споживачів, що підтверджується копіями звернень цих споживачів до ПП «Недригайлів «Рембудсервіс» (наявні у матеріалах справи).

Зокрема, у зверненнях споживачів стосовно їх намірів скористатися послугами ПП «Недригайлів «Рембудсервіс» щодо встановлення лічильників газу роторного типу зазначається: *«Нам стало відомо, що саме Ваше підприємство є в певному сенсі **унікальним**, бо погодилось на виконання робіт щодо встановлення побутового лічильника роторного типу мешканцю міста Суми Ууууууууу У.У. Ми спостерігаємо за перебігом зазначених подій та запевняємо Вас, що ми як побутові споживачі природного газу ... готові скористатися послугами Вашого підприємства за відсутності системних перешкод щодо встановлення лічильників роторного типу зі сторони ПАТ «Сумигаз»* (мовою оригіналу).

Окрім вказаного, лічильники роторного типу мають намір встановити 265 мешканців міста Суми, які підписали електронну петицію громадянина Дворниченка В.М., розміщену на офіційному сайті електронних петицій (<http://e-dem.in.ua/sumy/Petition/View/337>).

Разом з тим, невирішеність питання стосовно прийняття в експлуатацію реконструйованого об'єкта та не прийняття на облік Товариства лічильника роторного типу не дають змогу приступити до виконання вказаних замовлень, у зв'язку з чим підприємство змушене скорочувати працівників та фактично усунути з ринку надання цих послуг.

Таким чином, дії ПАТ «Сумигаз», які полягали у незабезпеченні проведення обстеження реконструйованого об'єкта споживача та у неприйнятті на абонентський

облік лічильника роторного типу, встановленого ПП «Недригайлів «Рембудсервіс» відповідно до погодженої ПАТ «Сумигаз» проектної документації, призводить до обмеження господарської діяльності під час встановлення лічильників роторного типу та усунення ПП «Недригайлів «Рембудсервіс» з ринку цих Послуг.

На сьогоднішній день на законодавчому рівні забезпечена можливість споживачів вільно обирати надавачів послуг з будівництва/реконструкції внутрішніх газових мереж та встановлення приладів обліку за прийнятними для останніх умовами (цінами), а надавачі цих послуг можуть конкурувати між собою, пропонуючи споживачам кращу якість надання послуг за доступними цінами.

Слід зазначити, що така можливість існує (може існувати) лише за умови рівного доступу суб'єктів господарювання - надавачів послуг з будівництва/реконструкції внутрішніх газових мереж та встановлення приладів обліку до інфраструктури газорозподільної системи, призначеної для розподілу природного газу від газорозподільних станцій безпосередньо споживачам.

Встановлення нерівних (невигідних) умов здійснення господарської діяльності негативно впливає як на розвиток та функціонування ринку в цілому, так і на окремих підприємців, особливо тих, які змушені перебувати у ділових стосунках з ПАТ «Сумигаз», що призводить до дестабілізації пов'язаних ринків.

За інформацією ПАТ «Сумигаз», отриманою в ході проведеного дослідження (лист від 08.12.2016 № Sm-ЛВ-1741-1216), станом на 01.01.2016 загальна кількість абонентів (побутових споживачів) Товариства становила 372530, із них забезпечені лічильниками 293 463 абоненти, в тому числі які використовують природний газ:

для опалення - 233346 абонентів, забезпеченість лічильниками становить 100%;

для приготування їжі та підігріву води - 36592 абонентів, із них забезпечені лічильниками 36353, або 99,3%;

для приготування їжі – 102 592 абоненти, із них забезпечені лічильниками лише 23 764, або 23,2%.

Станом на 01.11.2016 загальна кількість абонентів (побутових споживачів) Товариства становила 374 783, із них забезпечені лічильниками 300 662 абоненти, в тому числі які використовують природний газ:

для опалення – 233 346 абонентів, забезпеченість лічильниками становить 100%;

для приготування їжі та підігріву води – 36822 абоненти, із них забезпечені лічильниками 35 499, або 96,4%;

для приготування їжі – 101 346 абоненти, із них забезпечені лічильниками лише 28 548, або 28,2%.

Таким чином, станом на 01.11.2016 загальна кількість побутових споживачів ПАТ «Сумигаз», приміщення яких не обладнано приладами обліку газу, становила 74 121 абонентів.

Статтею 2 Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» визначено, що запровадження повного 100% комерційного (приладового) обліку природного газу, в тому числі для населення, що проживає у квартирах та приватних будинках, у яких природний газ використовується тільки для приготування їжі, має відбутися до 01.01.2018.

Отже, з 2018 року споживання блакитного палива можливе лише за умови його обліку за допомогою лічильників.

У зв'язку з зазначеним, з метою прискорення забезпечення споживачів засобами обліку природного газу, зокрема, шляхом оптимізації типорозмірів та зміни типів лічильників в залежності від кількості абонентів у будинках, для запровадження масштабного встановлення загальнобудинкового обліку природного газу в термін до 1 січня 2018 року, з жовтня 2015 року діє програма щодо встановлення будинкових лічильників газу населенню, що використовує природний газ для приготування їжі.

При цьому, якщо побутовий споживач, який не забезпечений лічильником газу (індивідуальним або загальнобудинковим), відмовляється від його встановлення за рахунок

Оператора ГРМ (що підтверджується актом про порушення, складеним відповідно до вимог глави 5 розділу XI Кодексу), фактичний об'єм спожитого (розподіленого/поставленого) природного газу (алокація) по побутовому споживачу за відповідний календарний місяць визначається за граничними об'ємами споживання природного газу населенням, визначеними у додатку 10 до Кодексу.

Так, згідно з положеннями додатку 10 до Кодексу, граничний обсяг споживання на 1 людину на місяць залежить від типу та комбінації обладнання і на сьогодні становить:

- 9,8 м³ - за наявності плити газової та централізованого гарячого водопостачання;
- 18,3 м³ - за наявності плити газової у разі відсутності централізованого гарячого водопостачання та газового водонагрівача;
- 23,6 м³ - за наявності плити газової та водонагрівача.

Згідно з положеннями пункту 1 глави 7 розділу VI Кодексу, одним з випадків, коли Оператор ГРМ має право припинити/обмежити газопостачання на об'єкт споживача (у тому числі побутового споживача), є відмова споживача від встановлення лічильника газу, що здійснюється за ініціативи та за кошти Оператора ГРМ, з урахуванням Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу».

За наявною у територіального відділення інформацією (неодноразові звернення споживачів до територіального відділення), значна частина мешканців Сумської області, що проживають у багатоквартирних будинках, включених до Переліку будинків, які мають бути обладнані загальнобудинковими лічильниками за рахунок оператора ГРМ, відмовляються від їх встановлення та/або здійснювати розрахунки за його показами та мають намір облаштувати власні приміщення індивідуальними приладами обліку газу власним коштом.

Отже, враховуючи вищезазначене, можна стверджувати, що 74 121 абонент Товариства, є потенційними споживачами товарів (послуг) на пов'язаних ринках в межах Сумської області, в тому числі:

- на ринку побутових приладів обліку газу;
- на ринку послуг з будівництва/ реконструкції внутрішніх газових мереж та встановлення приладів обліку газу.

На вимогу голови територіального відділення ДП «Сумський регіональний науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації» додатком до листа від 22.11.2016 №11.1/1718 було надано перелік лічильників газу, які занесені до Реєстру та допущені до застосування на території України (наявний у матеріалах справи).

Слід зазначити, що до цього Реєстру внесено понад 35 найменувань лічильників різних виробників та типорозмірів, серед яких споживач може вільно обирати на свій розсуд як за технічними характеристиками, так і за виробниками.

За інформацією, отриманою з офіційних сайтів Internet – магазинів (наявна у матеріалах справи), найменша ціна приладу обліку газу складає 575 грн., максимальна – 1262 грн., отже, обсяг ринку приладів обліку в межах Сумської області може становити від 42 619 575 млн. грн. до 93 540 702 грн.

За результатами аналізу інформації, отриманої від суб'єктів господарювання, які надавали протягом досліджуваного періоду послуги з будівництва/ реконструкції внутрішніх газових мереж та встановлення приладів обліку газу в межах Сумської області, територіальним відділенням встановлено, що ціни на ці послуги коливаються в межах від 754 грн. до 3650 грн.

Отже, обсяг ринку послуг з будівництва/ реконструкції внутрішніх газових мереж та встановлення приладів обліку газу в межах Сумської області може становити від 55 887 234 млн. грн. до 270 541 650 грн.

За інформацією ПАТ «Сумгаз» (лист від 14.09.2017 № Sm007-СЛ-3899-0917) протягом 2016 року послуги з будівництва/ реконструкції внутрішніх газових мереж та встановлення приладів обліку газу в межах Сумської області надавали 33 суб'єкти господарювання, протягом 1 півріччя 2017 року – лише 23 суб'єктів. Отже, протягом 1 півріччя 2017 року перестали надавати вказані послуги (вийшли з ринку) – 14 суб'єктів господарювання, при цьому вступили на ринок (почали надавати послуги) – 4 суб'єкти господарювання.

При цьому, враховуючи вищенаведені обсяги суміжних (пов'язаних) ринків, територіальним відділенням об'єктивних причин для виходу з ринку суб'єктів господарювання, що здійснювали діяльність на них протягом досліджуваного періоду, не встановлено.

За таких умов низький рівень вступу суб'єктів господарювання на ринок та високий рівень їх виходу з ринку свідчить про розширення впливу ПАТ «Сумигаз» за рахунок наділених контрольних функцій на суміжних (пов'язаних) ринках (потенційно конкурентних), що призводить до створення перешкод для ефективної конкуренції на цих ринках, виникнення цілого кола проблем, таких як спотворення конкуренції та перекриття доступу на них для інших суб'єктів господарювання; фаворитизм, неефективне ціноутворення тощо, що в своєму підсумку здійснює суттєвий вплив на інших суб'єктів господарювання та споживачів їх товарів (послуг).

Зокрема, здатність ПАТ «Сумигаз» диктувати свої умови стосовно вибору певного типу приладу обліку, категорична відмова у прийнятті на облік Товариства лічильників роторного типу, припинення газопостачання споживачам, які встановили чи мають намір встановити лічильники іншого типу, ніж ті, що пропонуються Товариством, створення перешкод суб'єктам господарювання у вигляді затримання терміну введення в експлуатацію збудованих (реконструйованих) внутрішніх газових систем свідчить про забезпечення ПАТ «Сумигаз» власних інтересів через уніфікацію типів та видів газових лічильників, що дозволяє оптимізувати витрати на їх обслуговування та ремонт, але, разом з тим, здійснюється Товариством за рахунок експлуатації економічних інтересів інших суб'єктів господарювання та споживачів.

Свою позицію стосовно встановлення споживачам лише лічильників мембранного типу ПАТ «Сумигаз» повідомило тервідділенню листом від 08.12.2016 № Sm-ЛВ-1741-1216. Зокрема, Товариство зазначає, що при встановленні побутовим споживачам приладів обліку газу за рахунок коштів газорозподільного підприємства, що передбачені в структурі тарифу на послуги розподілу природного газу та використовуються Товариством виключно у відповідності до «Інвестиційної програми газорозподільного підприємства ПАТ «Сумигаз» на 2016 рік», Товариством встановлювалися виключно лічильники марки «САМГАЗ», мембранного типу, типорозміру G 1,5, G 2,5, G 4, виробництва ТОВ «Самгаз» (м. Рівне).

Такий вибір Товариство пояснює наступним: *«...Серед зазначених марок вибір на користь «САМГАЗУ», насамперед, базувався на підтримці вітчизняного виробника, враховувалась висока стійкість до кліматичних умов України, адаптованість до якості газу та газових мереж України, перевірена при експлуатації. Також Товариство ... намагається дотримуватись фактору уніфікації приладів обліку, оскільки використання лічильників з різними типами приєднання збільшує витрати на їх обслуговування та повірку..»* (мовою оригіналу). При цьому, за поясненнями ПАТ «Сумигаз», Товариство не виставляє споживачам вимогу встановлювати конкретний прилад обліку.

Разом з тим, листом від 05.08.2016 №36/959, адресованим гр. Уууууууу У.У., ПАТ «Сумигаз» повідомило, що *«рекомендує споживачам встановлювати мембранні лічильники з приведенням об'ємів газу до стандартних умов, які не піддаються впливу магнітного поля, мають суттєво довший міжсповірочний інтервал (8 проти 5 років для роторних лічильників), а також вищу надійність і довговічність, про що свідчить значно довший встановлений для них міжсповірочний інтервал і що фактично доведено результатами багаторічних спостережень за лічильниками в умовах експлуатації»* (мовою оригіналу).

Аналіз наданої ПАТ «Сумигаз» в ході дослідження інформації показав, що протягом 2016 року та поточного періоду 2017 року від побутових споживачів на абонентський облік Товариства було прийнято лише лічильники мембранного типу.

Окрім зазначеного, територіальним відділенням також встановлено, що у разі визнання за результатами періодичної перевірки лічильників роторного типу непридатними до подальшої експлуатації та ремонту, на заміну їм встановлюються та приймаються на облік Товариства виключно лічильники мембранного типу.

При цьому, як видно із проведеного дослідження, використання ПАТ «Сумигаз» своєї монопольної влади відбувається недозволеними (неправомірними) способами, суперечить основним принципам конкуренції та призводить до заподіяння шкоди суспільним та державним інтересам, правам суб'єктів господарювання і споживачів.

Слід зазначити, що забезпечення принципів об'єктивності, яка полягає в обґрунтуванні прийнятих рішень; прозорості, яка полягає в інформуванні суб'єктів ринку природного газу (у тому числі шляхом розміщення публічної інформації на офіційному веб-сайті) про відповідні правила та порядки взаємовідносин; недискримінації, яка полягає в незастосуванні додаткових обмежень та заборон, не передбачених законодавством, відповідно до пункту 5 глави 2 розділу I Кодексу покладено саме на оператора ГРМ.

Окрім вказаного, враховуючи висновки Європейського Суду (рішення Суду ЄС у справі 322/81, *Michelin v. Commission* (1983) ECR 3461§57), домінуючі фірми несуть особливу відповідальність за збереження наявного рівня конкуренції у зв'язку із тим, що їхня діяльність може спричинити небажані наслідки для конкуренції загалом та для інтересів суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність на суміжних (пов'язаних) ринках та споживачів зокрема.

Суб'єкти господарювання зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Відповідно до законодавства, суб'єкту господарювання (групі осіб), що займають монопольне (домінуюче) становище на ринку, заборонено зловживати цим становищем і таким чином спотворювати конкурентні ринкові механізми.

Таким чином, в ході розгляду справи територіальним відділенням встановлено, що дії ПАТ «Сумигаз», які полягали:

- у припиненні газопостачання об'єкта, розташованого за адресою: м.Суми, вул. Хххххххх, ХХ, кв.хх (яке використовується у якості додаткового тиску на споживача);
- у неприйнятті на абонентський облік ПАТ «Сумигаз» приладу обліку газу роторного типу, внесеного до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, встановленого споживачем за власні кошти у відповідності до вимог погодженої Товариством проектної документації та вимог Кодексу газорозподільних систем;
- у незабезпеченні проведення обстеження реконструйованого об'єкта (встановлення лічильника роторного типу), розташованого за адресою: м.Суми, вул. Хххххххххх, ХХ, кв.хх, є неправомірними та:
 - ***призводять до ущемлення прав побутових споживачів на вільний вибір придбавати засоби обліку природного газу, що внесені до Реєстру за конкурентними цінами,***
 - ***обмежують конкуренцію між виробниками приладів обліку, внесених до Реєстру;***
 - ***створюють перешкоди для суб'єктів господарювання на ринку послуг з будівництва/реконструкції внутрішніх газових мереж та встановлення приладів обліку у разі встановлення побутових лічильників газу роторного типу.***

За таких умов дії ПАТ «Сумигаз», які полягають у неприйнятті на облік Товариства лічильників роторного типу, внесених до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, встановлених на замовлення споживачів суб'єктами господарювання, які мають відповідні дозволи, у відповідності до вимог погодженої Товариством проектної документації та вимог Кодексу газорозподільних систем, кваліфікуються як порушення, передбачене пунктом 2 статті 50, частиною 1 та пунктом 7 частини 2 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку розподілу природного газу газорозподільною системою у межах території Сумської області, на якій розташована газорозподільна система, що використовується ПАТ «Сумигаз» для

надання послуг, що призвели до ущемлення інтересів споживачів та усунення із суміжних (пов'язаних) ринків, а саме, ринку побутових приладів обліку газу та ринку послуг з будівництва/ реконструкції внутрішніх газових мереж та встановлення приладів обліку газу в межах Сумської області інших суб'єктів господарювання, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку розподілу природного газу.

Відповідно до пункту 26 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року №5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за №90/299 (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року №169-р) (із змінами), копію подання від 15.04.2016 №52 про попередні висновки у справі № 02-06/07-2015 (далі – Подання) з пропозицією надати свої заперечення, міркування чи зауваження щодо висновків, зроблених у поданні, із супровідними листами від 15.04.2016 №03-10/660, №03-10/661 та №03-10/662 було надіслано сторонам у справі.

Заявниками станом на 04.10.2017 заперечень чи зауважень до Подання не надано. ПАТ «Сумигаз» листом від 04.10.2017 №02-06/08-2017/1 надано зауваження та заперечення на Подання.

При цьому будь-яких доказів, спростувань висновків тервідділення, викладених у Поданні стосовно ущемлення прав побутових споживачів на вільний вибір придбавати засоби обліку природного газу, що внесені до Реєстру за конкурентними цінами; обмеження конкуренції між виробниками приладів обліку, внесених до Реєстру; створення перешкод для суб'єктів господарювання на ринку послуг з будівництва/реконструкції внутрішніх газових мереж та встановлення приладів обліку у разі встановлення побутових лічильників газу ротормного типу, ПАТ «Сумигаз» не надано.

За таких умов, викладені Відповідачем у запереченнях на подання про попередні висновки про результати розгляду справи №02-06/08-2017, обставини не спростовують факт вчинення Товариством порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення суб'єктом господарювання порушення у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку тягне за собою накладення штрафу у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Під час розрахунку штрафів органи Антимонопольного комітету мають керуватись засадами пропорційності, недискримінаційності та розумності.

Визначення розміру штрафу здійснюється у два етапи:

- на першому визначається базовий розмір штрафу для кожного відповідача;
- на другому цей розмір коригується з урахуванням обтяжуючих та пом'якшуючих обставин.

Під час визначення розрахункового базового розміру штрафу органами Антимонопольного комітету України беруться до уваги:

- розмір доходу (виручки) продавця від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), пов'язаного з порушенням, або розмір витрат покупця при придбанні товару, прямо чи непрямо (опосередковано) пов'язаних із порушенням, на відповідній території в Україні, або якщо така реалізація/придбання впливають чи можуть вплинути на економічну конкуренцію на території України, за час тривання порушення;

- тяжкість порушення;
- необхідність забезпечення стимулюючого ефекту.

Розмір доходу (виручки) ПАТ «Сумигаз» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2016 рік склав ZZZZZZ (zzzzzzzzzzzzzzzzzzzz) гривень.

На підставі вищезазначеного, керуючись статтями 12, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної

конкуренції», пунктами 3 та 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за №291/5482 (із змінами), пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року №5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 6 травня 1994р. за №90/299 (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року №169-р) (із змінами), адміністративна колегія Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що ПАТ «Сумигаз» (40030, м. Суми, пров. Береста, 21, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ - 03352432) за результатами діяльності у 2016 році та поточному періоді 2017 року відповідно до частини 1 статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку розподілу природного газу в територіальних межах території Сумської області, на якій розташована газорозподільна система, що використовується ПАТ «Сумигаз» для надання послуг.

2. Визнати, що дії ПАТ «Сумигаз» (40030, м. Суми, пров. Береста, 21, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ - 03352432), які полягають у неприйнятті на облік Товариства лічильників роторного типу, внесених до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, встановлених на замовлення споживачів суб'єктами господарювання, які мають відповідні дозволи, у відповідності до вимог погодженої Товариством проектної документації та вимог Кодексу газорозподільних систем, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною 1 та пунктом 7 частини 2 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку розподілу природного газу газорозподільною системою у межах території Сумської області, на якій розташована газорозподільна система, що використовується ПАТ «Сумигаз» для надання послуг, що призвели до ущемлення інтересів споживачів та усунення із суміжних (пов'язаних) ринків, а саме, ринку побутових приладів обліку газу та ринку послуг з будівництва/ реконструкції внутрішніх газових мереж та встановлення приладів обліку газу в межах Сумської області інших суб'єктів господарювання, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку розподілу природного газу.

3. Зобов'язати ПАТ «Сумигаз» (40030, м. Суми, пров. Береста, 21, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ - 03352432) у десятиденний строк з дня отримання цього рішення припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, шляхом прийняття на абонентський облік ПАТ «Сумигаз» приладів обліку газу, внесених до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, незалежно від їх типу, назви чи виробника, встановлених у відповідності до вимог погодженої Товариством проектної документації та вимог Кодексу газорозподільних систем на замовлення споживачів, в тому числі гр. Ууууууууу У.У., суб'єктами господарювання, які мають відповідні дозволи.

4. Відповідно до частини 2 статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за вчинене порушення, зазначене у пункті 2 резолютивної частини цього подання, накласти на ПАТ «Сумигаз» (40030, м. Суми, пров. Береста, 21, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ - 03352432) штраф у розмірі 68000 (шістдесят вісім тисяч) грн.

Відповідно до частини 3 статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» особа, на яку накладається штраф за рішенням органу Антимонопольного комітету, сплачує його у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Згідно з частиною 8 статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення може бути оскаржене до господарського суду Сумської області у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова адміністративної колегії

Є.М.Касьян

Члени адміністративної колегії

_____ / С.В. Гусак /

_____ / О. А. Товстуха /

Секретар колегії

_____ / К.В. Роговець /